

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kansainvälisistä tietoturvaluusvelvoitteista annetun lain sekä viestintähallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kansainvälisistä tietoturvaluusvelvoitteista annettua lakia muutettavaksi. Esityksen mukaan suojelupoliisille annettaisiin tehtäväksi huolehtia kansainvälisen tietoturvaluusvelvoitteen perusteella tehtävästä elinkeinonharjoittajan luotettavuuden selvittämisestä sekä sen perusteella tehdyistä arvioista muissa kuin puolustushallinnon alaan kuuluissa asioissa. Pääesikunta vastaa nykyisen lain mukaan selvitysten laadinnasta kaikilta osin. Käytännössä tehtävät niin sanotun siviilipuolen asioissa ovat siirtyneet laissa olevan valtuutuksen nojalla tehdyn pääesikunnan ja suojelupoliisin välisellä sopimuksella suojelupoliisille.

Esityksessä ehdotetaan lain salassapitosäännöksen muotoilua uudelleen. Ehdotuksen mukaan salassapitovelvollisuuden laajuus olisi riippuvainen siitä, mitä kansainvälinen tietoturvaluusvelvoite kulloinkin edellyttää.

Tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen turvallisuuteen liittyvistä arviointitehtävistä vastaavaksi viranomaiseksi laissa säädettäisiin Viestintävirasto. Uuden tehtävän vuoksi muutettaisiin myös viestintähallinnosta annettua lakia.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian niiden tultua hyväksytyiksi ja vahvistetuiksi.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 NYKYTILA JA SEN ARVIOINTI	3
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	4
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	4
3.1 Taloudelliset ja henkilöstövaikutukset.....	4
3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	5
3.3 Vaikutukset yritysten toimintaan	5
4 ASIAN VALMISTELU.....	5
5 MUITA ESITYKSEEN VAIKUTTAVIA SEIKKOJA.....	5
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	6
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	6
1.1 Laki kansainvälisistä tietoturvaluusvelvoitteista.....	6
1.2 Laki viestintähallinnosta	7
2 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	8
3 VOIMAANTULO.....	8
LAKIEHDOTUKSET	9
Laki kansainvälisistä tietoturvaluusvelvoitteista annetun lain muuttamisesta.....	9
Laki viestintähallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	11
LIITE	12
RINNAKKAISTEKSTIT	12
Laki kansainvälistä tietoturvaluusvelvoitteista annetun lain muuttamisesta	12
Laki viestintähallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	15

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja sen arviointi

Laissa kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista (588/2004) säädetään viranomaisten toimenpiteistä kansainvälisten tietoturvallisuusvelvoitteiden toteuttamiseksi.

Lain 4 §:n mukaan ulkoasiainministeriö toimii kansainvälisten tietoturvallisuusvelvoitteiden toteuttamisessa Suomen kansallisen turvallisuusviranomaisena (National Security Authority, NSA). Ulkoasiainministeriössä tehtävää hoitaa valtiosihteerin alaisuudessa toimiva kansallisen turvallisuusviranomaisen yksikkö. Puolustusministeriö, pääesikunta ja suojelupoliisi voivat toimia kansainvälisissä tietoturvallisuusvelvoitteissa tarkoitettuina määrättyinä turvallisuusviranomaisina (Designated Security Authority, DSA).

Suojelupoliisi ja pääesikunta huolehtivat henkilöiden taustojen selvittämisestä turvallisuusselvityksistä annetun lain (177/2002) nojalla. Turvallisuusselvityksistä päättää mainitun lain 5 §:ssä olevan pääsäännön mukaan suojelupoliisi. Turvallisuusselvityksen tekemisestä päättää pääesikunta, jos hakija kuuluu puolustushallinnon alaan tai hoitaa puolustushallinnon antamaa tehtävää.

Yhteisöturvallisuus selvitysmenettelyä koskevat säännökset kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetussa laissa tulevat sovellettaviksi tilanteessa, jossa toinen sopimuspuoli tai siellä kotipaikkaansa pitävä yritys on toteuttamassa hankintaa, jos hankintakilpailuun osallistuminen tai sopimuksen toteuttaminen edellyttää pääsyä erityissuojattavaan tietoaaineistoon. Tällaisia sopimuksia kutsutaan turvallisuusluokitelluiksi sopimuksiksi.

Yhteisöturvallisuus selvitykset hoitaa voimassa olevan kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 12 §:n mukaan pääesikunta riippumatta siitä, onko kysymys puolustukseen liittyvistä hankkeista tai niin sanotun siviilipuolen hankkeista. Ratkaisua

pidettiin luontevana lakia valmisteltaessa, koska pääesikunnalla on laaja kokemus yritysten turvallisuus selvitysten laadinnassa ja koska lakia säädettäessä ei ollut vielä varmuutta siitä, kuinka kansainvälisten tietoturvallisuusvelvoitteiden hoitaminen järjestetään kokonaisuudessaan.

Suojelupoliisin henkilöstöä on koulutettu yhteistyössä pääesikunnan kanssa yhteisöturvallisuus selvitysten laadintaan. Turvallisuus selvityksistä annetun lain 5 §:n 2 momentin mukaan kansallinen turvallisuusviranomaisen ja tehtävään määrätty turvallisuusviranomaiset voivat sen estämättä, mitä muun muassa toimivallasta yhteisöturvallisuus selvitysten laadinnasta säädetään, sopia tietyn tehtävän tai tehtäväkokonaisuuden hoitamisesta toisen turvallisuusviranomaisen lukuun, jos järjestely on tarpeen tehtävien hoitamiseksi tarkoituksenmukaisesti, taloudellisesti ja joutuisasti. Pääesikunta ja suojelupoliisi ovatkin sopineet yhteisöturvallisuus selvitysten laadinnan siirtymisestä suojelupoliisille niin sanotuissa siviilihankkeissa. Suojelupoliisi on hoitanut näitä tehtäviä heinäkuusta 2009 alkaen.

Kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetussa laissa ei ole määritelty viranomaista, jonka tehtävänä olisi arvioida tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen turvallisuutta. Tietoliikenneturvallisuuteen liittyvistä tehtävistä vastaavaa viranomaista kutsutaan kansainvälisen terminologian mukaan tietoliikenneturvallisuusviranomaiseksi (National Communications Security Authority, NCSA).

Sen, että Suomesta puuttuu viranomainen, jonka tehtävänä on arvioida tietoliikennejärjestelyjen ja tietojärjestelmien turvallisuutta, on katsottu haittaavan Suomen osallistumista kansainväliseen yhteistyöhön. Toimivaltaisen viranomaisen puuttuminen voi vaikeuttaa myös suomalaisten tietotekniikka-alan toimijoiden osallistumista kansainvälisiin tarjouskilpailuihin. Ilman kansallisen tietoliikenne-

turvallisuusviranomaisen lausuntoa suomalaiset toimijat eivät voi osallistua kansainvälisiin tarjouskilpailuihin. Kansallisen tietoliikenteen ja tietojärjestelmien tietoturvallisuusviranomaisen antamat lausunnot voivat koskea esimerkiksi vientiin tarjottavien salausjärjestelmien ja salausrakenteiden turvallisuustasoa.

Voimassa olevassa laissa kansainvälisen tietoturvalisuussopimuksen tai Suomea sitovan säädöksen mukaisesti Suomeen toimitetut turvallisuusluokitellut tiedot ovat salassa pidettäviä (6 §). Velvoite on osoittautumassa liian kattavaksi sellaisissa tilanteissa, joissa toinen sopimuspuoli ei takaa vastaavantasois- ta suojaa.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Ehdotettujen säännösten tarkoituksena on kehittää kansainvälisten tietoturvalisuussopimusten hoitamista.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset ja henkilöstövaikutukset

Esitykseen sisältyvien ehdotusten mukaan suojelupoliisiin ja Viestintäviraston tehtävät laajenisivat nykyisestä.

Viestintäviraston uusissa tehtävissä on kysymys kansainvälisten luokiteltua tietoa käsittelevien tieto- ja tiedonvälitysjärjestelmien arvioinnista.

Esitettävissä ei ole tarkkoja arvioita siitä, kuinka suuri taloudellinen hyöty kansallisen tietoliikenneturvallisuusviranomaisen tehtävien järjestämisellä on sen vuoksi, että teollisuuden yritysten osallistuminen kansainvälisiin tarjouskilpailuihin. Ulkoasiainministeriön asettaman kansallisen turvallisuusviranomaisen yhteistyöryhmän mukaan varovaisestikin arvioiden menetettyjen kauppajen kokonaisarvo liikkuu useissa kymmenissä miljoonissa euroissa. Kansallisen tietoliikenteen ja tietojärjestelmien tietoturvalisuussvi-

ranomaisen tehtävien järjestämisellä voidaan siten arvioida olevan merkittävä kaupallinen ja vientiteollinen intressi.

Toiminnan resurssien tarvetta on täysin uutena toimintana hyvin vaikeaa arvioida kokonaisuutena täsmällisesti. Jäljempänä esitetty resurssien tarve perustuu Viestintäviraston tähän mennessä toteutuneisiin tietoliikenteen ja tietojärjestelmien tietoturvalisuussviranomaisen tehtäviin sekä saatuihin tietoihin muiden pohjoismaisten tietoliikenneturvalisuussviranomaisen toiminnasta.

Viestintäviraston arvion mukaan uusien tehtävien suorittaminen tulisi aloittaa porrastetusti. Toiminnan ollessa täysimääräisesti käynnissä kokonaiskustannusten on arvioitu olevan 1 650 000 euroa vuodessa. Valtion talousarviossa vuodelle 2010 Viestintävirastolle on varattu määräraha tietoliikenteen ja tietojärjestelmien tietoturvalisuussviranomaisen tehtävien hoitoon. Viestintävirasto toimii talousarvion, kehyspäätöksen ja tuottavuusohjelman mukaisesti tarvittaessa uudelleen kohdentaen määrärahoja ja henkilöstöä. Ehdotetuilla laeilla ei siten olisi välittömiä valtion talousarvioon kohdistuvia vaikutuksia.

Suojelupoliisi hoitaisi ehdotettujen säännösten mukaan vastaisuudessa yhteisöturvallisuusselvitysten laadinnan ja niihin liittyvät arvioinnit niin sanotuissa siviilipuolen hankinnoissa.

Suomi on solminut jatkuvasti uusia Suomen ulkomaan viennille tärkeitä kahdenvälisiä tietoturvalisuussopimuksia. Tekeillä on myös pohjoismainen tietoturvalisuussopimus. Sopimukset menettävät kuitenkin merkityksensä ellei niiden täytäntöönpano ole sujuvaa. Siksi kansainvälisten tietoturvalisuussopimusten määrän jatkuvasti kasvaessa on perusteltua, että pääesikunta jakaa osan toimintavastuistaan suojelupoliisille, jossa jo on asiaan liittyvää erityisosaamista sekä turvallisuusselvitysmenettelyn seurauksena hyvät ja toimivat suhteet Suomen keskeisiin vientiyrityksiin. Pääesikunta jatkaisi yhteisöturvallisuusselvitysten tekemistä omalla erityisosaamisalueellaan puolustusteollisuuden alalla.

Tehtävien hoitaminen suojelupoliisissa sitoo resursseja noin 550 000 euron verran vuodessa. Esitetty arvio perustuu tähän mennessä toteutuneiden yhteisöturvallisuus-

selvitysten määrään. Yhteisöturvallisuusselvityksistä on vastaisuudessa tarkoitus periä maksuperustelain mukainen maksu. Perittävien maksujen arvioidaan kattavan kustannukset kolmen vuoden kuluessa toiminnan aloittamisesta. Lakiehdotuksesta aiheutuvat kustannukset ovat katettavissa sisäasiainministeriön hallinnonalalle osoitettujen määrärahojen puitteissa. Ehdotetuilla laeilla ei siten olisi välittömiä valtion talousarvioon kohdistuvia vaikutuksia.

3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotuksen mukaan pääesikunta huolehtisi edelleenkin sellaisista yhteisöturvallisuusselvityksistä, jotka liittyvät puolustukseen. Suojelupoliisi hoitaisi tehtävät niin sanotuissa siviilipuolen hankinnoissa. Tehtävänjako on tarkoituksenmukainen ottaen huomioon, että pääesikunta jo omien hankintojensa vuoksi tuntee suomalaiset puolustushankintoihin osallistuvat yritykset. Suojelupoliisi ja pääesikunta voisivat yksittäistapauksissa vastaisuudessakin hoitaa tehtäviä toistensa lukuun kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain 5 §:n mukaisesti.

Kuten aikaisemmin jo on todettu, suojelupoliisilla on hyvät valmiudet hoitaa yhteisöturvallisuusselvitysten laadinta niin sanotuissa siviilipuolen hankkeissa. Suojelupoliisi on jo käytännössä hoitanut tehtäviä heinäkuusta 2009 alkaen. Suojelupoliisi voi monin tavoin hyödyntää suojelupoliisissa jo muutoinkin olevaa kokemusta ja osaamista.

Kansainvälisten tietoturvallisuusvelvoitteiden toteuttamiseen liittyvät tietojärjestelmien ja tietoliikenteen turvallisuusasioiden asiantuntijatehtävät osoitettaisiin Viestintävirastolle. Tämä on luontevaa ottaen huomioon viraston nykyiset tehtävät.

Ehdotuksen mukaisen uudistuksen toteuttamisella ei ole merkittävää vaikutusta suojelupoliisiin tai Viestintäviraston organisaatioon.

3.3 Vaikutukset yritysten toimintaan

Kansallisen tietoliikenneturvallisuusviranomaisen nimeäminen parantaa suomalaisten yritysten mahdollisuuksia osallistua sellaisiin kansainvälisiin tarjouskilpailuihin, joissa edellytetään yrityksen sijaittamaan viranomaisen lausuntoa tai hyväksyntää tietoliikenteen järjestelmien turvallisuudesta. Kuten edellä on todettu, kysymys voi olla taloudellisesti merkittävistä hankkeista.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu oikeusministeriössä yhteistyössä asian kannalta keskeisten ministeriöiden ja muiden viranomaisten kanssa. Valmistelu perustuu osaltaan myös ulkoasiainministeriön asettaman kansallisen turvallisuusviranomaisen (NSA) yhteistyöryhmän selvityksiin ja esityksiin. Asiasta on pyydetty lausunnot sisäasiainministeriöltä, puolustusministeriöltä, ulkoasiainministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, suojelupoliisilta, pääesikunnalta, Viestintävirastolta ja Elinkeinoelämän keskusliitolta. Kaikissa lausunnoissa kannatettiin esityksen antamista eduskunnalle.

5 Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esityksessä ehdotetaan Viestintäviraston tehtäväksi huolehtia kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista tietoliikenteen ja tietojärjestelmien tietoturvallisuuteen liittyvissä asioissa. Oikeusministeriössä on valmisteilla turvallisuusselvityksiä koskevan lainsäädännön kokonaisuudistus. Ehdotettavaan yleislakiin on tarkoitus ottaa säännökset yhteisöturvallisuusselvityksen laadinnasta. Uudistus ei kuitenkaan vaikuta nyt esitettävän hallituksen esityksen käsittelyyn, vaan tarvittavat muutokset kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annettuun lakiin toteutetaan turvallisuusselvityksiä koskevan lainsäädännön kokonaisuudistuksen osana. Esityksillä ei kuitenkaan ole sellaista yhteyttä toisiinsa, jotka vaikuttaisi nyt ehdotetun lain käsittelyyn.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki kansainvälisistä tietoturvaluusvelvoitteista

4 §. *Turvallisuusviranomaiset ja niiden tehtävät.* Pykälä ehdotetaan muutettavaksi kokonaisuudessaan. Pykälän nimikettä olisi ehdotetun muutoksen johdosta muutettava kattavampaan muotoon.

Ehdotetussa *1 momentissa* määriteltäisiin voimassa olevaa lakia vastaavalla tavalla kansainvälisissä tietoturvaluusvelvoitteissa tarkoitetut kansallinen turvallisuusviranomaisen ja määrättyt turvallisuusviranomaiset. Säännöstä täydennettäisiin siten, että Viestintävirasto mainittaisiin yhtenä määrättyinä turvallisuusviranomaisena.

Euroopan unionin edustajat ovat arvioineet Suomessa toteutettuja toimenpiteitä unionin turvallisuusluokiteltujen tietoaineistojen suojaamiseksi huhtikuussa 2007 tekemänsä tarkastuksen yhteydessä.

Tarkastusraporttiin sisältyi kehoitus antaa kansalliselle turvallisuusviranomaiselle vastuu unionin turvallisuusluokiteltujen tietoaineistojen suojaamisesta, mukaan lukien suojan toteuttamiseksi toteutettujen turvallisuusjärjestelyjen tarkastukset. Tämän johdosta ehdotetaan pykälän *2 momentissa* säädettäväksi kansallisen turvallisuusviranomaisen tehtävistä. Ehdotuksen mukaan kansallisen turvallisuusviranomaisen tehtävänä on erityisesti ohjata ja valvoa, että tässä laissa tarkoitetut erityissuojattavat tietoaineistot suojataan ja niitä käsitellään asianmukaisesti.

Voimassa olevan lain *2 momentissa* oleva asetuksenantovaltuutta koskeva säännös asiallisesti kumoutuisi. Valtuussäännökselle ei nyt ehdotettujen muutosten vuoksi ole tarvetta.

Ehdotettuun *3 momenttiin* otettaisiin säännökset määrättyjen turvallisuusviranomaisen tehtävistä. Ehdotuksen mukaan määrättyjen turvallisuusviranomaisen yleisenä tehtävänä on huolehtia kansainvälisistä tietoturvaluusvelvoitteista annetussa laissa säädetyistä

ja muista niille kansainvälisten tietoturvaluusvelvoitteista johtuvista tehtävistä. Säännöksessä määriteltäisiin myös määrättyjen turvallisuusviranomaisen erityistehtävät. Ehdotuksen mukaan puolustusministeriö, pääesikunta ja suojelupoliisi toimivat kansallisen turvallisuusviranomaisen asiantuntijoina henkilöstö-, yhteisö- ja toimitilaturvaluusvelvoitteen liittyvissä asioissa ja Viestintävirasto tietojärjestelmien ja tietoliikenteen turvallisuuteen liittyvissä asioissa.

Uusien tehtävien uskominen Viestintävirastolle on tarkoituksenmukaiseksi ottaen huomioon viraston nykyisin hoitamat tehtävät. Viestintävirasto hoitaa käytännössä jo tällä hetkellä useita tietoliikenteen ja tietojärjestelmien tietoturvaluusvelvoitteen kuuluvia tehtäviä. Viestintävirastossa toimii tietoturvaluusstoiminto, CERT-FI, jonka tehtävänä on tietoliikenteeseen kohdistuvien tietoturvaluusloukkausten ennaltaehkäisy, havainnointi, ratkaisu sekä tietoliikenteen turvallisuuteen kohdistuvista uhkista tiedottaminen. Viestintävirasto toimii myös Pohjois-Atlantin puolustusliiton (NATO) kanssa toteutettavan rauhankumppanuus-ohjelman edellyttämänä tietoliikenteen tietoturvaluudesta vastaavana yhteistyötahona. Virasto on mukana myös tietoturvaluussertifointia koskevassa kansainvälisessä yhteistyössä.

Viestintävirasto toimisi kansainvälisten tietoturvaluusvelvoitteiden toteuttamiseksi tietojärjestelmien ja tietoliikenteen tietoturvaluudesta vastaavana viranomaisena. Viestintävirasto toimisi siten tehtävissä, jotka osaltaan vastaavat tietoliikenneturvaluusvelvoitteen liittyvistä tehtävistä vastaavan viranomaisen (National Communications Security Authority, NCSA) tehtäviä muissa maissa.

6 §. *Salassapitovelvollisuus ja tietojen käyttö.* Kansainvälisiin tietoturvaluusso-
pimuksiin sisältyy säännönmukaisesti määräys, joka kieltää toisten sopimuspuolten lähettämien turvallisuusluokiteltujen tietojen luovuttamisen kolmannelle osapuolelle ilman lähettävän sopimuspuolen suostumusta (niin sanottu originator consent -periaate). Näiden

velvoitteiden toteuttamiseksi pykälässä säädetään nykyisin ehdoton salassapitovelvollisuus.

Suomen käymissä sopimusneuvotteluissa on kuitenkin tullut esiin tilanteita, joissa toinen sopimuspuoli ei takaa sopimuksen perusteella ehdotonta salassapitoa, vaan joissa asia jää kansalliseen lainsäädäntöön perustuvan tapauskohtaisen vahinkoedellytysharkinnan varaan. Esimerkiksi käynnissä olevissa neuvotteluissa, joissa tähdätään Euroopan unionin jäsenvaltioiden väliseen turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaa koskevaan sopimukseen, lähtökohtana on ollut muotoilu, joka mahdollistaa tapauskohtaisen harkinnan kuitenkin siten, että lähettävän sopimuspuolen suostumusta kunnioitetaan (E 69/2008 vp).

Tarkoituksenmukaista ei ole, että Suomi noudattaa laajempaa salassapitovelvollisuutta kuin toiset sopimuspuolet. Tästä syystä ehdotetaan, että pykälän 1 momenttiin otetaan lauseke, jonka mukaan salassapitovelvollisuus olisi riippuvainen kunkin sopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen sisällöstä. Muutoksella varauduttaisiin myöhemmin käsittelyyn tuleviin kansainvälisiin sopimuksiin. Säännös voi osaltaan selkeyttää myös sitä, että salassapitosäännös ei estä tietojen luovuttamista silloin, kun se tapahtuu sopimuksen mukaisesti.

12 §. Yhteisöturvallisuusselvitykset ja arviot. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös yhteisöturvallisuusselvitysten laadinnan ja siihen kuuluvan arviointitehtävän uudelleen järjestelystä. Ehdotuksen mukaan suojelupoliisi huolehtii kansainvälisen tietoturvaluusvelvoitteen perusteella tehtävästä elinkeinonharjoittajan luotettavuuden selvittämisestä (yhteisöturvallisuusselvitys) sekä sen perusteella tehdystä arviosta. Pääesikunta huolehtisi tehtävästä kuitenkin silloin, kun kysymys on puolustukseen liittyvästä hankinnasta. Mainitut viranomaiset voivat hoitaa tehtäviä toisensa lukuun siten kuin lain 5 §:ssä säädetään.

Ehdotettu 2 momentti vastaisi nykyistä 2 momenttia. Säännökseen lisättäisiin kuitenkin maininta siitä, että myös suojelupoliisi voisi laatia yhteisöturvallisuusselvityksen elinkeinonharjoittajan pyynnöstä. Säännöstä sovelletaan silloin, kun Suomella ei ole kah-

denkeskistä sopimusta sen maan kanssa, jossa hankintakilpailu järjestetään. Suojelupoliisin ja pääesikunnan toimivaltajako määräytyisi ehdotetun 1 momentin mukaisesti.

Ehdotettuun 3 momenttiin otettaisiin säännökset selvityksen ja arvion laatimisesta siitä, täyttävätkö elinkeinonharjoittajan tietojärjestelmät tai tietoliikenne kansainvälisistä tietoturvaluusvelvoitteista johtuvat vaatimukset. Viestintävirasto voisi laatia tällaisen selvityksen tai arvion osana yhteisöturvallisuusselvitystä. Selityksessä ja arvioissa on kysymys pykälän 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen velvoitteiden toteutumisesta.

Ehdotetut säännökset merkitsevät, että nykyisin pykälän 3 momentissa oleva asetuksenantovaltuus kumoutuisi. Asetuksenantovaltuus ei ole osoittautunut välttämättömäksi ja yhteisöturvallisuusselvityksistä on tarkoitusta säättää osana turvallisuusselvityksistä annetun lain kokonaistarkistusta.

Ehdotettu 4 momentti olisi asiasisällöltään uusi. Sen mukaan yhteisöturvallisuusselvitys voitaisiin tehdä myös osittaisena, jos se on tarpeen kansainvälisen tietoturvaluusvelvoitteen toteuttamiseksi. Jos selvitys ja arviointi koskisivat yksinomaan tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen turvallisuutta, selvityksen ja arvioinnin tekisi Viestintävirasto. Viestintävirasto antaisi tällöin myös lain 14 §:ssä tarkoitettua todistuksen.

13 §. Sitoumus turvallisuustoimenpiteiden suorittamisesta. Pykälän muotoilua ehdotetaan tarkistettavaksi yhteisöturvallisuusselvitysten laadintaan liittyvien tehtävien uudelleenjärjestelyjen vuoksi. Säännöstä ehdotetaan selvyysyistä muutettavaksi myös siten, että siitä selvästi ilmenisi määrätyn turvallisuusviranomaisen oikeus edellyttää, että elinkeinonharjoittaja suorittaa kansainvälisten tietoturvaluusvelvoitteiden toteuttamiseksi tarvittavat turvallisuustoimenpiteet. Säännöksen muotoilussa on otettu huomioon, että ehdotetun 12 §:n 4 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa Viestintävirasto voisi laatia ja antaa yhteisöturvallisuusselvityksen.

1.2 Laki viestintähallinnosta

2 §. Pykälän 1 kohdassa olevaan luetteloon Viestintävirastolle eri laeissa säädetyistä tehtävistä ehdotetaan otettavaksi viittaus kan-

sainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annettuun lakiin.

2 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Ehdotettavalla lailla kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain muuttamisesta on liittymäkohtia perustuslain 12 §:n 2 momenttiin.

Kansainvälisissä sopimuksissa olevien salassapitomääräysten on katsottu muodostavan välttämättömän perusteen rajoittaa perustuslain 12 §:n 2 momentissa säädettyä julkisuusperiaatteen mukaista tiedonsaantioikeutta (PeVL 39/1997). Kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että salassapitovelvollisuuden laajuus olisi riippuvainen

kansainvälisessä sopimuksessa tai muussa kansainvälisessä velvoitteessa osoitetusta salassapitovelvollisuudesta. Siten ehdotus, ainakin teoriassa, laajentaa julkisuutta nykyisestä. Hallituksen käsityksen mukaan lakiehdotus ei merkitse sellaista puuttumista julkisuusperiaatteen mukaiseen tiedonsaantioikeuteen, joka loukkaisi perustuslain 12 §:n 2 momentissa säädettyä oikeutta.

Edellä olevan perusteella katsotaan, että lakiehdotus voitaisiin hyväksyä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

3 Voimaantulo

Esitykseen sisältyvät lait ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

*Lakiehdotukset***1.****Laki****kansainvälisistä tietoturvaluusvelvoitteista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansainvälisistä tietoturvaluusvelvoitteista 24 päivänä kesäkuuta 2004 annetun lain (588/2004) 4 §, 6 §:n 1 momentti sekä 12 ja 13 § seuraavasti:

4 §

Turvallisuusviranomaiset ja niiden tehtävät

Ulkoasiainministeriö toimii kansainvälisten tietoturvaluusvelvoitteiden toteuttamisessa Suomen kansallisena turvallisuusviranomaisena. Puolustusministeriö, pääesikunta, suojelupoliisi ja Viestintävirasto toimivat kansainvälisissä tietoturvaluusvelvoitteissa tarkoitettuina määrättyinä turvallisuusviranomaisina.

Kansallisen turvallisuusviranomaisen tehtävänä on erityisesti ohjata ja valvoa, että tässä laissa tarkoitetut erityissuojattavat tietoineistot suojataan ja niitä käsitellään asianmukaisesti.

Määrätyt turvallisuusviranomaiset huolehtivat niille tässä laissa säädetyistä ja muista niille kansainvälisistä tietoturvaluusvelvoitteista johtuvista tehtävistä. Puolustusministeriö, pääesikunta ja suojelupoliisi toimivat kansallisen turvallisuusviranomaisen asiantuntijoina henkilöstö-, yhteisö- ja toimitilaturvallisuutta koskeissa asioissa sekä Viestintävirasto tietojärjestelmien ja tietoliikenteen tietoturvaluusvelvoitteita koskeissa asioissa.

6 §

Salassapitovelvollisuus ja tietojen käyttö

Erityissuojattava tietoineisto on pidettävä salassa, jollei kansainvälisestä tietoturvaluusvelvoitteesta muuta johdu.

12 §

Yhteisöturvallisuus selvitykset ja arviot

Suojelupoliisi huolehtii kansainvälisen tietoturvaluusvelvoitteen perusteella tehtävästä 1 §:n 2 momentissa tarkoitetun elinkeinonharjoittajan luotettavuuden selvittämisestä (*yhteisöturvallisuus selvitys*) sekä sen perusteella tehdystä arviosta. Pääesikunta huolehtii tehtävästä kuitenkin silloin, kun kysymys on puolustukseen liittyvästä hankinnasta. Selvitystä ja arviota laadittaessa on otettava huomioon, miten:

1) suojataan turvallisuusluokitellut tiedot oikeudettomalta ilmitulolta, muuttamiselta ja hävittämiseltä;

2) estetään asiaton pääsy tiloihin, joissa turvallisuusluokiteltuja tietoja käsitellään tai joissa harjoitetaan turvallisuusluokitellussa sopimuksessa tarkoitettua toimintaa;

3) henkilöstön ohjauksesta ja koulutuksesta huolehditaan.

Suojelupoliisi ja pääesikunta voivat toimialaansa kuuluvassa asiassa laatia yhteisöturvallisuusselvityksen ja arvion, jos elinkeinonharjoittaja on pyytänyt sitä voidakseen osallistua toisen valtion viranomaisen tai siinä kotipaikkaansa pitävän yrityksen järjestämään tarjouskilpailuun.

Viestintävirasto laatii tarvittaessa osana yhteisöturvallisuusselvitystä selvityksen ja arvion siitä, täyttävätkö elinkeinonharjoittajan tietojärjestelmät ja tietoliikenteen järjestelyt kansainvälisistä tietoturvaluusvelvoitteista johtuvat vaatimukset.

Yhteisöturvallisuusselvitys voidaan tehdä myös osittaisena, jos se on tarpeen kansainvälisen tietoturvaluusvelvoitteen toteuttamiseksi. Jos selvitys ja arviointi koskevat yksinomaan tietojärjestelmien tai tietoliikennejärjestelyjen turvallisuutta, selvityksen ja ar-

vionnin laatii sekä sen pohjalta annettavan 14 §:ssä tarkoitetun todistuksen antaa Viestintävirasto.

13 §

Sitoumus turvallisuustoimenpiteiden suorittamisesta

Määrätyt turvallisuusviranomaiset voivat toimialaansa kuuluvaa yhteisöturvallisuusselvitystä ja sen perusteella annettavaa arviota laatiessaan edellyttää, että elinkeinonharjoittaja sitoutuu huolehtimaan 12 §:n 1 momentissa tarkoitetuista ja muista kansainvälisten tietoturvaluusvelvoitteiden toteuttamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**viestintähallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan viestintähallinnosta 29 päivänä kesäkuuta 2001 annetun lain (625/2001) 2 §:n 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 620/2009, seuraavasti:

2 §

Viestintäviraston tehtävät

Viestintäviraston tehtävänä on:

1) huolehtia viestintämarkkina-
 laissa (393/2003), radiotaajuuksista ja telelait-
 teista annetussa laissa (1015/2001), posti-
 palvelulaissa (313/2001), televisio- ja ra-
 diotoiminnasta annetussa laissa
 (744/1998), valtion televisio- ja radiora-
 hastosta annetussa laissa (745/1998), säh-
 köisen viestinnän tietosuojalaissa
 (516/2004), eräiden suojauksen purkujär-
 jestelmien kieltämisestä annetussa laissa

(1117/2001), vahvasta sähköisestä tunnis-
 tamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista
 annetussa laissa (617/2009), kansainväli-
 sistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetussa
 laissa (588/2004) sekä verkkotunnus-
 laissa (228/2003) sille säädetyistä tehtävistä;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
 lain täytäntöönpanon edellyttämiin toi-
 menpiteisiin.

Helsingissä 30 päivänä huhtikuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Tuija Brax*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

kansainvälistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista 24 päivänä kesäkuuta 2004 annetun lain (588/2004) 4 § ja sen otsikko, 6 §:n 1 momentti sekä 12 ja 13 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Kansallinen turvallisuusviranomaisen ja määrätty turvallisuusviranomaiset

Ulkoasiainministeriö toimii kansainvälisten tietoturvallisuusvelvoitteiden toteuttamisessa Suomen kansallisena turvallisuusviranomaisena. Puolustusministeriö, pääesikunta ja suojelupoliisi voivat toimia kansainvälisissä tietoturvallisuusvelvoitteissa tarkoitettuina määrättyinä turvallisuusviranomaisina. *Suojelupoliisi ja pääesikunta huolehtivat turvallisuus selvitysten laadinnasta siten kuin 11 ja 12 §:ssä säädetään.*

Tehtävänjaosta turvallisuusviranomaisten välillä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotus

4 §

Turvallisuusviranomaiset ja niiden tehtävät

Ulkoasiainministeriö toimii kansainvälisten tietoturvallisuusvelvoitteiden toteuttamisessa Suomen kansallisena turvallisuusviranomaisena. Puolustusministeriö, pääesikunta, suojelupoliisi ja *Viestintävirasto toimivat* kansainvälisissä tietoturvallisuusvelvoitteissa tarkoitettuina määrättyinä turvallisuusviranomaisina.

Kansallisen turvallisuusviranomaisen tehtävänä on erityisesti ohjata ja valvoa, että tässä laissa tarkoitetut erityissuojattavat tietoineistot suojataan ja niitä käsitellään asianmukaisesti.

Määrätyt turvallisuusviranomaiset huolehtivat niille tässä laissa säädetyistä ja muista niille kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista johtuvista tehtävistä. Puolustusministeriö, pääesikunta ja suojelupoliisi toimivat kansallisen turvallisuusviranomaisen asiantuntijoina henkilöstö-, yhteisö- ja toimintaturvallisuutta koskevissa asioissa sekä Viestintävirasto tietojärjestelmien ja tietoliikenteen tietoturvallisuutta koskevissa asioissa.

6 §

Salassapitovelvollisuus ja tietojen käyttö

Erityissuojattava tietoaaineisto on pidettävä salassa.

6 §

Salassapitovelvollisuus ja tietojen käyttö

Erityissuojattava tietoaaineisto on pidettävä salassa, *jollei kansainvälisestä tietoturvallisuusvelvoitteesta muuta johdu.*

12 §

Yhteisöturvallisuusselvitykset ja arviot

Pääesikunta huolehtii kansainvälisen tietoturvallisuusvelvoitteen perusteella tehtävistä 1 §:n 2 momentissa tarkoitetun elinkeinonharjoittajan luotettavuuden selvittämisestä (*yhteisöturvallisuusselvitys*) sekä sen perusteella tehdystä arviosta, jollei turvallisuusviranomaisten kesken ole toisin sovittu. Selvitystä ja arviota laadittaessa on otettava huomioon, miten:

1) suojataan turvallisuusluokitellut tiedot oikeudettomalta ilmitulolta, muuttamiselta ja hävittämiseltä;

2) estetään asiaton pääsy tiloihin, joissa turvallisuusluokiteltuja tietoja käsitellään tai joissa harjoitetaan turvallisuusluokitellussa sopimuksessa tarkoitettua toimintaa;

3) henkilöstön ohjauksesta ja koulutuksesta huolehditaan.

Pääesikunta voi laatia yhteisöturvallisuusselvityksen ja arvion, jos elinkeinonharjoittaja on pyytänyt sitä voidakseen osallistua toisen valtion viranomaisen tai siinä kotipaikkaansa pitävän yrityksen järjestämään tarjouskilpailuun.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin yhteisöturvallisuusselvityksen laadinnasta.

12 §

Yhteisöturvallisuusselvitykset ja arviot

Suojelupoliisi huolehtii kansainvälisen tietoturvallisuusvelvoitteen perusteella tehtävistä 1 §:n 2 momentissa tarkoitetun elinkeinonharjoittajan luotettavuuden selvittämisestä (*yhteisöturvallisuusselvitys*) sekä sen perusteella tehdystä arviosta. *Pääesikunta huolehtii tehtävästä kuitenkin silloin, kun kysymys on puolustukseen liittyvästä hankinnasta.* Selvitystä ja arviota laadittaessa on otettava huomioon, miten:

1) suojataan turvallisuusluokitellut tiedot oikeudettomalta ilmitulolta, muuttamiselta ja hävittämiseltä;

2) estetään asiaton pääsy tiloihin, joissa turvallisuusluokiteltuja tietoja käsitellään tai joissa harjoitetaan turvallisuusluokitellussa sopimuksessa tarkoitettua toimintaa;

3) henkilöstön ohjauksesta ja koulutuksesta huolehditaan.

Suojelupoliisi ja pääesikunta voivat laatia toimialaansa kuuluvassa asiassa yhteisöturvallisuusselvityksen ja arvion, jos elinkeinonharjoittaja on pyytänyt sitä voidakseen osallistua toisen valtion viranomaisen tai siinä kotipaikkaansa pitävän yrityksen järjestämään tarjouskilpailuun.

Viestintävirasto laatii tarvittaessa osana yhteisöturvallisuusselvitystä selvityksen ja arvion siitä, täyttävätkö elinkeinonharjoittajan tietojärjestelmät ja tietoliikenteen järjestelyt kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista johtuvat vaatimukset.

Yhteisöturvallisuusselvitys voidaan tehdä myös osittaisena, jos se on tarpeen kansainvälisen tietoturvallisuusvelvoitteen toteuttamiseksi. Jos selvitys ja arviointi koskevat yk-

sinomaan tietojärjestelmien tai tietoliikennejärjestelyjen turvallisuutta, selvityksen ja arvioinnin laatii sekä sen pohjalta annettavan 14 §:ssä tarkoitetun todistuksen antaa Viesintävirasto.

13 §

Sitoumus turvallisuustoimenpiteiden suorittamisesta

Pääesikunta voi tehdä 1 §:n 2 momentissa tai 12 §:n 2 momentissa tarkoitetun elinkeinonharjoittajan kanssa sopimuksen, jossa elinkeinonharjoittaja sitoutuu huolehtimaan 12 §:n 1 momentissa tarkoitetuista ja muista kansainvälisten tietoturvallisuusvelvoitteiden toteuttamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä.

13 §

Sitoumus turvallisuustoimenpiteiden suorittamisesta

Määrätyt turvallisuusviranomaiset voivat toimialaansa kuuluvaa yhteisöturvallisuusselvitystä ja sen perusteella annettavaa arviota laatiessaan edellyttää, että elinkeinonharjoittaja sitoutuu huolehtimaan 12 §:n 1 momentissa tarkoitetuista ja muista kansainvälisten tietoturvallisuusvelvoitteiden toteuttamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.*

2.

Laki**viestintähallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan viestintähallinnosta 29 päivänä kesäkuuta 2001 annetun lain (625/2001) 2 §:n
 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 620/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Viestintäviraston tehtävät

Viestintäviraston tehtävät

Viestintäviraston tehtävänä on:

1) huolehtia viestintämarkkina-
 laissa (393/2003), radiotaajuuksista ja telelaitteista
 annetussa laissa (1015/2001), postipalvelu-
 laissa (313/2001), televisio- ja radiotoimin-
 nasta annetussa laissa (744/1998), valtion te-
 levisio- ja radiorahastosta annetussa laissa
 (745/1998), sähköisen viestinnän tietosuoja-
 laissa (516/2004), eräiden suojauksen purku-
 järjestelmien kieltämisestä annetussa laissa
 (1117/2001), vahvasta sähköisestä tunnistam-
 misesta ja sähköisistä allekirjoituksista anne-
 tussa laissa (617/2009) sekä verkkotunnus-
 laissa (228/2003) sille säädetyistä tehtävistä;
 sekä

Viestintäviraston tehtävänä on:

1) huolehtia viestintämarkkina-
 laissa (393/2003), radiotaajuuksista ja telelaitteista
 annetussa laissa (1015/2001), postipalvelu-
 laissa (313/2001), televisio- ja radiotoimin-
 nasta annetussa laissa (744/1998), valtion te-
 levisio- ja radiorahastosta annetussa laissa
 (745/1998), sähköisen viestinnän tietosuoja-
 laissa (516/2004), eräiden suojauksen purku-
 järjestelmien kieltämisestä annetussa laissa
 (1117/2001), vahvasta sähköisestä tunnistam-
 misesta ja sähköisistä allekirjoituksista anne-
 tussa laissa (617/2009), *kansainvälisistä tie-
 toturvallisuusvelvoitteista annetussa laissa
 (588/2004) sekä verkkotunnuslaissa
 (228/2003) sille säädetyistä tehtävistä;*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
 kuuta 20 .*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
 lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpi-
 teisiin.*